

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/420/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2509208895
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2509208895.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Daša Kontríková, v právnej veci žalobcov: 1/ B. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXXX/XX, U., 2/ Ing. T. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/X, Q. Q., 3/ Mgr. F. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/X, U. Q., všetci zastúpení: Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovaným: 1/ V. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXX/XX, L., 2/ B. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom V B. XXXX/X, S., U. X, Česká republika, obe zastúpené: JUDr. Ružena Bubencičková, so sídlom Kollárova 8, Trnava, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č. k. 11C/24/2009 - 211 zo dňa 10. júla 2017, v zamietajúcej časti, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu I. inštancie sa v napadnutej časti **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovaným 1/ a 2/ sa voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ priznáva právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd I. inštancie výrokom I. návrh žalobcov 1, 2/, 3/ na prerušenie konania zamietol, výrokom II. žalobu zamietol a výrokom III. o trovách konania rozhodol tak, že žalovaným 1/ a 2/ priznal plnú náhradu trov konania.

2. Po právnej stránke rozsudok v napadnutej časti odôvodnil aplikáciou ust. § 137 písm. c) CSP. Vecne tým, že z výpisu z katastra nehnuteľností č. l. 59 a 60 súd zistil, že k pozemku evidovanom ako parcela registra C č. 1774/55 o výmere 616 m², druh pozemku: záhrady, v obci L., katastrálne územie L. a pozemku evidovanom ako parcela registra C č. 1774/117 o výmere 514 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, v obci L., katastrálne územie L. nie je založený list vlastníctva. Žalované 1/ a 2/ sú zapísané ako podielové spoluvlastníčky (o veľkosti 1) k pozemku parcele registra E (parc. č. 1774/11, o výmere 18988 m², orná pôda, katastrálne územie L.) a ich vlastnícky vzťah je k uvedenému pozemku zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie L., obec L., okres Hlohovec. Naliehavý právny záujem je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby (v danom prípade tomu tak bolo v čase podania žaloby v zmysle ust. § 80 písm. c/ OSP, účinného do 30. júna 2016, ale uvedená podmienka musí byť splnená aj od 01.07.2016, tak ako to vyplýva z ust. § 137 písm. c) CSP. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie. Súdna prax ustálila, že určovacia žaloba je prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 147/2010).

Tento právny záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky napr. aj v rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 56/2003, v ktorom uviedol, že ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva. Na požadovanom určení je vždy naliehavý právny záujem, ak má byť súdne rozhodnutie určujúce vlastnícke právo zaznamenané do katastra nehnuteľností a týmto spôsobom dosiahnutý stav súladu medzi právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností. K pozemku evidovanom ako parcela registra C č. 1774/55 o výmere 616 m², druh pozemku: záhrady, v obci L., katastrálne územie L. a pozemku evidovanom ako parcela registra C č. 1774/117 o výmere 514 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoría, v obci L., katastrálne územie L. však nie je v katastri nehnuteľností evidovaný žiaden vlastnícky vzťah (vlastnícke právo). Ak vlastnícke vzťahy k pozemkom, k parcele registra C, nie sú zapísané a nebol založený ani list vlastníctva (ako je tomu aj v danom prípade), je potrebné vychádzať z poslednej evidencie vlastníckeho vzťahu k pozemku (posledný zápis vlastníka, preukazujúci súčasne aj vecnú pasívnu legitimáciu žalovaných v konaní).

3. Žalobcovia sa v danom prípade určovacou žalobou domáhali určenia vlastníckeho práva k dvom pozemkom, zobrazeným na katastrálnej mape v hraniciach pozemkov evidovaných ako parcela registra C, avšak vlastnícky vzťah k týmto pozemkom parcely registra C, ako ani ich vlastníci, zapísaní v katastri nehnuteľností nie je a k daným pozemkom nebol založený ani list vlastníctva. Podmienka procesnej prípustnosti určovacej žaloby, teda naliehavý právny záujem na požadovanom určení, preto nebol daný, keďže rozsudok vyhovujúci žalobe by nebol spôsobilý privodiť zosúladenie evidovaného a právneho vzťahu (pre absenciu doterajšieho zápisu vlastníckeho vzťahu prirodzene nemohlo dôjsť ani k jeho zmene). Žalobou v sporovom konaní o určenie, že nehnuteľná vec patrí do dedičstva po poručiťovi, sa môže domáhať určenia dedič poručiťľa (resp. do úvahy prichádzajúci dedič, prípadne jeho právny nástupca), voči inej osobe ako dedičovi, ktorá nie je poručiťľovým dedičom, a to voči posledne evidovanému vlastníkovi takejto nehnuteľnosti. V danom prípade k predmetným pozemkom evidovaný vlastník nebol. Nebola preto ani preukázaná vecná legitimácia žalovaných 1/, 2/ v konaní.

4. Žalované 1/, 2/ nie sú zapísané v katastri nehnuteľností ako vlastníčky sporných nehnuteľností a preto žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva k pozemkom. S poukazom na uvedené, že predmet konania vyjadrený v žalobnom petite, nemá evidovaný právny vzťah na liste vlastníctva, nebol preukázaný naliehavý právny záujem na navrhovanom určení vlastníckeho práva (t. j. že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťľoch). Súd I. inštancie dospel k záveru, že nie sú splnené zákonné podmienky pre prípustnosť určovacej žaloby, keď žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení, a preto bolo potrebné takúto žalobu zamietnuť bez vykonávania ďalšieho dokazovania. Právny záujem žalobcu musí byť pritom podľa požiadavky zákona kvalifikovaný, t. j. naliehavý.

5. O nároku žalovaných 1/ a 2/ na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, pričom žalovaní boli v konaní vzhľadom na zamietnutie žaloby plne úspešní, preto im súd priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcom 1/, 2/ a 3/ v rozsahu 100 %.

6. Proti rozhodnutiu súdu I. inštancie podali odvolanie žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedli, že súd I. inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP) a rozhodnutie súdu I. inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP). Napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení otázky naliehavého právneho záujmu a vecnej legitimácie pri žalobe o určenie, že vec patrí do dedičstva, ktoré sa týka pozemkov, ktoré sú evidované ako parcely registra C katastra nehnuteľností, avšak nie je k nim založený list vlastníctva a súčasne tieto pozemky sú súčasťou pozemku, ktorý je evidovaný ako parcela registra E katastra nehnuteľností. Žalobcovia majú za to, že súd nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy a na ich základe dospel k nesprávnemu skutkovému záveru, čo spôsobilo nesprávne právne hodnotenie veci. Žalobcovia predovšetkým tvrdia, že prvoinštančný súd nehodnotil jednotlivé čiastkové tvrdenia, ktorými bola opísaná dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcov pri vstupe do držby, v ich vzájomnej súvislosti, a teda nevyhodnotil dobromyseľnosť držby s ohľadom na všetky okolnosti a nesprávne hodnotil bežnú opatrnosť v daných okolnostiach, a teda aj ospravedliteľnosť omylu.

7. Žalobcovia preto opätovne poukazujú na nasledujúce skutočnosti: prídelový plán bol tzv. domnelým titulom nadobudnutia vlastníckeho práva; omyl bol spôsobený činnosťou štátnych orgánov; hromadnosť

pridelovania a skoršie skúsenosti iných prídelcov; potvrdzovanie práva k pozemku zo strany štátnych orgánov - stavebné a kolaudačné rozhodnutia; nespoľahlivosť zápisov v pozemkovej knihe.

8. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn.: 9Co/78/2013 zo dňa 30.01.2014, ktoré sa týka iného pozemku na F. ulici v L., a ktorý dôveru v správnosť konania štátneho orgánu hodnotí rovnako. V odôvodnení odvolací súd uvádza (str. 13), cit.: "Nadobúdatelia týchto pozemkov mohli na základe vonkajších objektívnych okolností nadobudnúť dôvodné presvedčenie o tom, že im nehnuteľnosti boli pridelené rozhodnutím príslušných orgánov, rozhodovacej právomoci ktorých zrejme dôverovali, že im tieto nehnuteľnosti patria, že neboli tu žiadne dôvodné pochybnosti, ktoré by im v nadobudnutí a v dobrej viere pri užívaní ako vlastných mali brániť."

9. Na zdôraznenie dodávajú, že v pochybnostiach sa pri držbe vždy prezumuje jej dobromyseľnosť. V súdnom konaní neboli preukázané okolnosti, ktoré by preukazovali stratu dobromyseľnosti pred 01.04.1964, a teda je potrebné držbu hodnotiť ako dobromyseľnú.

10. Ako je súdu známe (okrem iného z výpovede tzv. pamätníkov obce, napr. pána F.), pridelovanie pozemkov na F. ulici vykonávalo MNV podľa prídelového plánu. MNV jednotlivým prídelcom prideliť konkrétne pozemok, ktorý im na mieste samom vyznačil zememerač, resp. tieto pozemky boli vymierané už skôr a boli označené číslom, ktoré MNV prídelcovi odovzdalo. Dokument MNV, ktorý obsahoval označenie pozemku, bol podľa výpovede pána F. vo veci 9C/169/2009 zo dňa 05.02.2014 opatrený pečiatkou. K uvedenému je potrebné uviesť, že MNV predstavoval štátny orgán, ktorý v danom období reprezentoval absolútnu štátnu moc. Nebolo na mieste spochybňovať postupy tohto štátneho orgánu, ktorý z podstaty svojho postavenia dokonale poznal svoje kompetencie a právomoci.

11. Na takýto postup pri pridelovaní predmetného pozemku poukazovali aj žalobcovia, avšak v konaní nenavrhli vykonanie dôkazu listinou, pretože danou listinou nedisponujú. Sú však presvedčení o tom, že taká listina existovala a bola právnym predchodcom žalobcov pri pridelovaní pozemkov odovzdaná.

12. Právni predchodcovia mali možnosť sa oboznámiť s prídelovým plánom, ktorý z ich laického pohľadu disponoval všetkými náležitosťami, viacerými okrúhlymi pečiatkami a podpismi (za MNV, ONV, KNV, JRD) popri slovách "prekontrované a schválené". Právni predchodcovia žalobcov odôvodnene predpokladali, že štátny orgán vykonal všetky úkony potrebné na to, aby vlastnícke právo na nich prešlo, tak ako to MNV zamýšľal. V danej situácii právni predchodcovia žalobcov boli presvedčení, že existuje legitímny právny titul, ktorým došlo k prevodu vlastníctva k pozemku.

13. Žalobcovia za tento titul považovali predmetný prídelový plán. Poukázali na uznesení Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn.: 5Cdo 30/2010 zo dňa 01.03.2011, rozsudok Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn.: 5Cdo 172/2009 zo dňa 29.04.2010, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 6 Cdo 66/2010 zo dňa 31.05.2011, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 6 M Cdo 5/2010 zo dňa 20.04.2011, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 6 Cdo 84/2010 zo dňa 30.11.2011.

14. U štátneho orgánu sa prezumuje jeho vyššia znalosť príslušných právnych predpisov a zároveň sa zo strany občana očakáva dôvera v jeho orgány a činnosť týchto orgánov. Uvedené má značný vplyv na obvyklú opatrnosť, ktorú je potrebné vynaložiť na overenie správnosti postupu. Ak teda MNV uviedlo, že na základe prídelového plánu, faktického odovzdania pozemku do užívania dochádza k prevodu vlastníckeho práva, pričom tento postup bol na danej ulici viackrát opakovaný voči viacerým prídelcom, nebol dôvod mať pochybnosti o správnosti postupu štátneho orgánu.

15. Na F. ulici v L. nešlo len o jeden prípad pridelenia pozemku. Rovnakým spôsobom bola na výstavbu rodinných domov pridelená celá jedna strana F. ulice. Opakovanou činnosťou MNV pri pridelovaní pozemkov jednotlivým prídelcom sa zvyšovala istota právnych predchodcov žalobcov, že postup tohto štátneho orgánu je úplne korektný. Uvedená hromadnosť pridelovania pozemkov teda mala vplyv aj na obvyklú opatrnosť, ktorú bolo potrebné vynaložiť na overenie korektnosti nadobúdacieho titulu. Keďže išlo o zaužívanú prax MNV, nebolo pochybností o správnosti postupu štátneho orgánu. Použitím logickej operácie a contrario je potrebné konštatovať, že u žalobcov musí ísť o dobromyseľnú držbu, pretože každý, kto sa nachádzal v obdobnej situácii, rovnako ako právni predchodcovia žalobcov, nemal pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Všetci vo vzťahu k im pridelenému pozemku dobromyseľne a nerušené užívali pozemky ako vlastné. Okolnosti, ktorými žalované spochybňujú dobromyseľnosť držby

právných predchodcov žalobcov, teda objektívne a preukázateľne neboli spôsobilé a ani nespôsobili vznik pochybností o tom, že im vec patrí, pričom nejde len o subjektívne presvedčenie právnych predchodcov žalobcov, ale o opakovane potvrdený jav všetkých obyvateľov danej strany F. ulice v L.. Správnosť a právna korektnosť daného stavu bola len potvrdená, keď právnym predchodcom žalobcov bolo vydané stavebné povolenie na výstavbu rodinného domu a neskôr aj rozhodnutie o povolení užívať rodinný dom, a to rovnako zo strany štátneho orgánu (absolútnej autority) ONV.

16. Účinnosťou zákona č. 141/1950 Zb. (Občiansky zákonník) sa od 1.1.1951 narušil tzv. intabulačný princíp, a teda konštitutívnosť zápisu v pozemkových knihách. Vlastnícke právo viac nevzniká zápisom do pozemkovej knihy, ale už od momentu právoplatnosti príslušnej zmluvy alebo listiny a rozhodnutia. Zápis do pozemkovej knihy u fyzických osôb sa vykonal len na návrh strán. Bol kladený dôraz na evidovanie užívacích vzťahov a evidovanie vlastníckeho práva je zatlačené do pozadia. Medzi evidenciou v pozemkovej knihe a skutočným stavom existoval zásadný nesúlad, až do takej miery, že evidencia prakticky stratila svojej opodstatnenie a od začiatku päťdesiatych rokov význam pozemkovej knihy upadol a od ďalšieho vedenia a dopĺňovania katastra sa upustilo. Takzvaný stredný občiansky zákonník zavŕšil postupný úpadok významu a spoľahlivosti zápisov v pozemkových knihách i v pozemkovom katastri.

17. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku ani domu preto nebolo potrebné vykonať žiadny zápis v evidencii. Nie je správny záver, že bolo bežnou opatrosťou vlastníka usporiadanie týchto vzťahov v pozemkovej knihe, či inej evidencii. Zápisy v pozemkovej knihe nebolo potrebné vykonávať za účelom prevodu, či nadobudnutia vlastníckeho práva. Inými slovami, na zápis v pozemkovej knihe sa nedalo spoľahnúť, pretože neobsahovala skutočné vlastnícke vzťahy. Vzhľadom na vyššie uvedený charakter zápisov v pozemkovej knihe je nutné konštatovať, že neexistovala možnosť, ktorá by umožnila overiť si skutočnosti rozhodujúce pre vznik práva. Uvedené skutočnosti objektívne nepredstavovali prekážku dobromyseľnosti pri vstupe do držby. Z uvedeného vyplýva, že napadnutý prvoinštančný rozsudok je vo výroku vecne nesprávny. Ak by odvolací súd dospel k záveru, že na rozhodnutie vo veci je potrebné vykonať ďalšie dokazovanie, žiadajú, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na nové konanie. Inak žiadajú, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil.

18. K odvolaniu žalobcov sa vyjadrili žalované prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedli, že súd I. inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že žalobcovia nepreukázali naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Rozsudok súdu považujú za správny, nakoľko súd dospel k správnym skutkovým zisteniam a na podklade týchto zistení aj vec správne právne posúdil. V konaní bolo preukázané, že:
a) žalované sú podielovými spoluvlastníkmi parcely registra "E" č. 1774/11 o výmere 18988 m² orná pôda v obci a kat. úz. L. zapísanej na Okresnom úrade Hlohovec, katastrálnom odbore na LV č. XXXX;"
b) na parcely registra "C" č. 1774/55 o výmere 616 m² záhrady a č. 1774/117 o výmere 514 m² zastavané plochy a nádvoria v obci a kat. úz. L., list vlastníctva založený nie je.

19. Podľa uznesenia NS SR ako súdu dovolacieho 3Cdo 198/2011 z 09.11.2011, cituje: "Súdna prax sa ustálila v názore, že určovací žaloba je spravidla prípustná pri spornosti práv k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže prívodiť zosúladienie evidovaného a právneho stavu. Tento právny záver zaujal Najvyšší súd SR, napr. v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo 56/2003." Podľa rozsudku KS Trnava 10Co/725/2015 - 305 zo dňa 25.01.2017 Žalobou v sporovom konaní o určenie, že nehnuteľné vec patria do dedičstva po poručiťelovi, sa môže domáhať určenia dedič poručiťela (resp. do úvahy prichádzajúci dedič, prípadne jeho právny nástupca), voči inej osobe ako dedičov; ktorá nie je poručiťelovým dedičom, a to voči posledné evidovanému vlastníkovi tejto nehnuteľnosti. V danom prípade k predmetným pozemkom evidovaný vlastník nebol. Nebola preto ani preukázaná vecná legitímácia žalovaných I/, 2/ v konaní.

20. V dôsledku vyhovenia žaloby, nastal by prípad, že by existovala EKN parcela vedená na liste vlastníctva a umiestnená by bola v CKN parcele, ktorá by tiež bola vedená na liste vlastníctva, čo by vyvolalo chybu v katastrálnom operáte, nakoľko ten istý kus pozemku nemôže byť zapísaný na rozdielnych listoch vlastníctva s rozdielnymi vlastníkmi. Takýmto spôsobom by došlo k duplicitnému vlastníctvu, čo by vyvolalo ďalšie spory. Účelom určovacej žaloby je zosúladienie evidovaného a právneho vzťahu. V prejednávanom prípade by nedošlo k zosúladieniu evidovaného a právneho vzťahu, práve naopak došlo by k ďalším sporom a k chybe v katastrálnom operáte. Čo sa týka ďalších dôvodov

odvolania, k týmto sa nevyjadruje, nakoľko v prípade, že nie je daný právny záujem na žalobe, nie je potrebné vo veci vykonávať ďalšie dokazovanie.

21. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom I. inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

22. Pretože odvolací súd preberá súdom I. inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami uplatneného nároku a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na (výstižné, správne a presvedčivé) odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu I. inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

23. Z obsahu spisu je nesporné, že k pozemku evidovanom ako parcela registra „C“ č. 1774/55 o výmere 616 m², druh pozemku: záhrady, v obci L., katastrálne územie L. a pozemku evidovanom ako parcela registra „C“ č. 1774/117 o výmere 514 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, v obci L., katastrálne územie L. nie je založený list vlastníctva. Žalované 1/ a 2/ sú zapísané ako podielové spoluvlastníčky (o veľkosti 1) k pozemku parcele registra „E“ (parc. č. 1774/11, o výmere 18988 m², orná pôda, katastrálne územie L.) a ich vlastnícky vzťah je k uvedenému pozemku zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie L., obec L., okres Hlohovec.

Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písm. c/ OSP, musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996).

Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie). (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012, sp. zn. 5 Cdo 31/2011)

Preukázanie naliehavého právneho záujmu je predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, teda určovacej žaloby. Naliehavý právny záujem vyjadruje spôsob právnej ochrany, ktorej sa domáha súdnym rozhodnutím ten, kto má v konaní o určovacej žalobe aktívnu vecnú legitimitáciu proti osobe, kto je v požadovanom určení pasívne vecne legitimovaný. Naliehavý právny záujem je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo tvrdené v žalobe, alebo kde by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neisté. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný len vtedy, ak je (objektívne vzaté) takéto konanie spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty žalobcu alebo ohrozenie jeho práva.

24. Určovacou žalobou sa žalobca zásadne domáha vydania autoritatívneho výroku súdu, že určitý právny vzťah alebo právo tu je a takéhto určenia sa môže žalobca domáhať vtedy ak je na tom naliehavý právny záujem, ktorý spočíva v tom, že právne postavenie žalobcu je bez tohto určenia

ohrozené alebo je neisté. Autoritatívne určenie súdom potom ohrozenie, neistotu alebo neurčitosť v právnom postavení žalobcu odstraňuje bez toho, aby ukladalo splnenie nejakej povinnosti. Preto sa pri určovacích žalobách, na rozdiel od žalôb na plnenie, zdôrazňuje ich preventívny charakter a význam (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 60/1998, publikovaný pod č. Rc 8/2000).

25. Žaloba žalobcov, ktorá nerieši spornosť vzťahu účastníkov (žalobcov a žalovaných) nie je procesne prípustná. Žalobou v sporovom konaní o určenie, že nehnuteľná vec patrí do dedičstva po poručiťovi, sa môže domáhať určenia dedič poručiťefa (resp. do úvahy prichádzajúci dedič, prípadne jeho právny nástupca), voči inej osobe ako dedičovi, ktorá nie je poručiťovým dedičom, a to voči posledne evidovanému vlastníkovi takejto nehnuteľnosti. V danom prípade k predmetným pozemkom evidovaným v reg. „C“ evidovaný vlastník nebol.

26. Žalované 1/, 2/ sú zapísané ako podielové spoluvlastníčky (o veľkosti 1) k pozemku parcele registra „E“ (parc. č. 1774/11, o výmere 18988 m², orná pôda, katastrálne územie L. a ich vlastnícky vzťah je k uvedenému pozemku zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie L., obec L. (okres Hlohovec). Ide o pozemok s odlišným parcelným číslom, výmerou, druhovým určeným pozemku. Ak by sa pripustila procesná prípustnosť žaloby žalobcov, nedošlo by k zmene zápisu vlastníckeho práva, nevyriešila by sa spornosť vzťahu strán sporu, ale mohlo by dôjsť by k duplicitnému zápisu vlastníckeho práva k pozemkom parcely registra „C“ a k pozemku parcele registra „E“, resp. jeho časti.

27. Žaloba s určovacím petitom je prostriedkom, ktorým sa má vytvoriť základné usporiadanie právnych vzťahov medzi stranami, avšak v danom prípade by viedla k ďalším sporom medzi nimi. Už vôbec by nedošlo k zosúladieniu evidovaného a právneho vzťahu, ktorý predpokladá v určovacom výroku vymedzenie takého predmetu konania, ktorý reflektuje zápis vzťahov k pozemku, prípadne časti náležite vytvorenej (súčasne identifikovanej) z takéhoto pozemku, spolu s jeho presným označením, preukazujúcim poslednú evidenciu vlastníckeho vzťahu. Len tak možno docieľiť podklad pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností, týkajúceho sa posledne evidovaného vlastníckeho vzťahu a vlastníkov nehnuteľnosti.

28. Z dôvodu, že žalobcovia svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení nepreukázali, predstavoval nedostatok naliehavého právneho záujmu už samostatný a prvoradý dôvod, pre ktorý určovacia žaloba nemohla obstať a ktorý bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 91/2006).

29. Súd v každom štádiu konania musí mať preukázanú existenciu takéhoto záujmu (bez skúmania vecnej stránky žaloby), inak musí žalobu ako neprípustnú zamietnuť. Či tento záujem jestvuje, skúma súd ex offio, t. j. z úradnej povinnosti. Uvedené sa vzťahuje pre súd I. inštancie, ako aj pre súd odvolací. Pre posúdenie súdu preto netreba, aby takúto obranu (nastolenie tejto otázky) v konaní žalovaná strana vôbec urobila. Nepreukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu vedie k zamietnutiu určovacej žaloby (porov. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/783/2015). Preto odvolací súd má za to, že rozhodnutie súdu I. inštancie je vecne správne, žalobcovia v konaní nepreukázali existenciu naliehavého právneho záujmu a vzhľadom na prioritu procesnej prípustnosti určovacej žaloby, ktorej absencia vedie k zamietnutiu žaloby, nebol daný dôvod zaoberať sa ďalšími odvolacími námietkami žalobcov 1/, 2/ v odvolaní, ktoré neboli spôsobilé ovplyvniť prvotný dôvod zamietnutia žaloby (nedostatok naliehavého právneho záujmu).

30. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu I. inštancie, z vyššie uvedeného právneho dôvodu, podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

31. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým končí konanie.

32. Podľa ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd I. inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

33. Tento rozsudok bol prijatý v odvolacom senáte v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu I. inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde I. inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).